

บทบาทของครูตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง
ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น
ในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

นางสาวลัดดา วิชาพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-024-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15650

i117467020

TEACHERS' ROLES AS PERCEIVED BY LEARNERS
AND BY PARENTS' EXPECTATION IN INCULCATING
DESIRABLE VALUES IN LEARNERS AT ELEMENTARY
LEVEL IN BUDDHIST SUNDAY SCHOOLS

Miss Ladda Vipakphun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Non-Formal Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-024-2

ลัดดา วิชาพันธ์ : บทบาทของครูตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธคำล้นาวันอาทิตย์ (TEACHERS' ROLES AS PERCEIVED BY LEARNERS AND BY PARENTS' EXPECTATION IN INCULCATING DESIRABLE VALUES IN LEARNERS AT ELEMENTARY LEVEL IN BUDDHIST SUNDAY SCHOOLS.) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.อรพิตา วิบูลย์พันธุ์, อ.ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์, 130 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านต่างๆ ของครู ตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธคำล้นาวันอาทิตย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติจริง ตามบทบาทด้านต่างๆ ของครู ตามการรับรู้ของผู้เรียนในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและความขยันหมั่นเพียร โดยส่วนรวมทั้ง 5 ด้าน และโดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ทั้งหมด ทั้ง 2 เรื่อง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เป็นส่วนใหญ่ เช่นกัน

2. ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อบทบาทด้านต่างๆ ของครู ในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และความขยันหมั่นเพียร โดยส่วนรวมทั้ง 5 ด้าน และโดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เกือบทั้งหมด ยกเว้นบทบาทด้านที่ 2 และด้านที่ 4 ในค่านิยมเรื่องความขยันหมั่นเพียรซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นส่วนใหญ่

3. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านต่างๆ ของครู ตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครองในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และความขยันหมั่นเพียร โดยส่วนรวมทั้ง 5 ด้าน และโดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมด ทั้ง 2 เรื่อง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เป็นส่วนใหญ่ โดยมีความแตกต่างของครูตามที่ผู้ปกครองคาดหวังสูงกว่าที่ครูได้ปฏิบัติจริง

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

LADDA VIPAKPHUN : TEACHER'S ROLES AS PERCEIVED BY LEARNERS AND BY PARENTS' EXPECTATION IN INCULCATING DESIRABLE VALUES IN LEARNERS AT ELEMENTARY LEVEL IN BUDDHIST SUNDAY SCHOOLS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.ORAPIN VIBOOLPANTH AND TAWEEWAT PITAYANON, Ph.D, 130 pp.

The purpose of this research was to study and to compare the level of teachers' actual practice and the level of expectation towards various roles of teachers as perceived by the learners and as expected by parents with respect to an inculcating the desirable values in learners at elementary level in the Buddhist Sunday schools within the Bangkok Metropolitan Area.

The results of research are : 1. By considering its general perception in all 5 aspects as well as by individual aspect, it was found that the level of teachers' actual practice according to the teachers' various roles as perceived by the learners with respect to the inculcating the desirable values regarding the integrity and diligence were both in below-average level and it was also found in the study of each value that each practice was also in below-average level. 2. By considering its general perception in the 5 aspects as well as by individual aspect, it was found that the level of parents' expectation towards the teachers roles in inculcating the integrity and diligence values in learners was in above-average level except in the second and fourth aspects in respect to diligence values was in below-average level. It was also found when studying each separate value that the level of parents' expectation was also in above-average level. 3. By comparing the difference between the level of actual practice and the level of expectation towards the teachers' various roles as perceived by the learners and by parents' expectation in inculcating the 2 desirable values of integrity and diligence in 5 general aspects and by considering its 5 aspects individually it was found that its difference in respect to both values had a statistical significance at 0.1 when considering each separate value, it was found that each difference also had a statistical significance at 0.1 level. Moreover, in all respect it was found that the average of parents expectation was higher than that of teachers' actual practice.

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่านซึ่งผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณ และ ขอบคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้ ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรพินท์ วิบูลย์พันธุ์ และอาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ บิตยานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของงานวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจและแก้ไขแบบสอบถาม

คุณอำนาจ ชื่อสัตย์ คุณทองศักดิ์ หงสกุล พระอาจารย์ทุกรูป ผู้ตอบแบบสอบถาม
ทุกท่าน และเพื่อนๆทุกคน ที่กรุณาให้ข้อมูล และช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล

คุณภาพวรรณ วิภาคพันธุ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือด้านการจัดพิมพ์

คุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง และเพื่อนๆ ที่ให้การสนับสนุน แนะนำและเป็นกำลังใจด้วยดี

เสมอมา

รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล ที่กรุณา "ให้โอกาส" แก่ผู้วิจัยได้
เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ ได้ฝึกความอดทน อดกลั้น ฯลฯ

และท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณ คุณรุ่งโรจน์ มีคุณ ผู้จุดไฟแห่งการเรียนรู้ ให้ความหวัง
กำลังใจ และคำแนะนำอันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ลัดดา วิภาคพันธุ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย-----	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ-----	จ
กิตติกรรมประกาศ-----	ฉ
สารบัญตาราง-----	ณ

บทที่

1. บทนำ-----	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา-----	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย-----	4
ขอบเขตของการวิจัย-----	5
ข้อตกลงเบื้องต้น-----	6
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย-----	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย-----	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง-----	8
ตอนที่ 1. บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์---	8
ตอนที่ 2. ความเป็นมาของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์---	16
ตอนที่ 3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง-----	22
3. วิธีดำเนินการวิจัย-----	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง-----	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย-----	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล-----	32
การวิเคราะห์ข้อมูล-----	32
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล-----	34

บทที่

หน้า

5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ-----	68
วัตถุประสงค์ของการวิจัย-----	68
วิธีดำเนินการวิจัย-----	68
สรุปผลการวิจัย-----	70
อภิปรายผลการวิจัย-----	79
ข้อเสนอแนะ-----	90
บรรณานุกรม-----	92
ภาคผนวก-----	96
ภาคผนวก ก. -----	97
ภาคผนวก ช. -----	119
ประวัติผู้เขียน-----	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. รายชื่อโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย ที่เปิดสอนระดับชั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนผู้เรียนระดับชั้นต้น และผู้ปกครองของผู้เรียนที่เป็นประชากรของการวิจัย-----	26
2. รายชื่อโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง----	29
3. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้ปกครอง-----	35
4. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้เรียน-----	37
5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริงและระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านที่ 1 ของครู (บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และฝึกการปรับตัว) ตามการรับรู้ของผู้เรียนและตามความคาดหวังของผู้ปกครองในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้นในโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย-----	39
6. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านที่ 2 ของครู (บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้ และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรม) ตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครองในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้นในโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย-----	41
7. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านที่ 3 ของครู (บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ) ตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้นในโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย-----	43

ตารางที่

หน้า

8. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านที่ 4 ของครู (บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเลื่อมและเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี) ตามการรับรู้ของผู้เรียนและตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์----- 45
9. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านที่ 5 ของครู (บทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไข และปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเลื่อมแล้วให้กลับตัวได้ และประพฤติดี) ตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์----- 47
10. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านที่ 1 ของครู (บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และฝึกการปรับตัว) ตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์----- 49
11. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านที่ 2 ของครู (บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรม และวัฒนธรรม) ตามการรับรู้ของผู้เรียนและตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์----- 51
12. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านที่ 3 ของครู (บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ) ตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยม เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์----- 53

ตารางที่

หน้า

13. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านที่ 4 ของครู (บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเลื่อมและเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี) ตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความขยันหมั่นเพียร ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวินาศิตย์----- 55
14. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านที่ 5 ของครู (บทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไข และปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเลื่อมแล้วให้กลับตัวได้ และประพฤติดี) ตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยม เรื่องความขยันหมั่นเพียร ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวินาศิตย์----- 57
15. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริง และตามความคาดหวังที่มีต่อบทบาททั้ง 5 ด้านของครู ตามการรับรู้ของผู้เรียนและตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวินาศิตย์----- 59
16. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาททั้ง 5 ด้านของครู ตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความขยันหมั่นเพียร ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวินาศิตย์----- 61
17. จำนวนและคำร้อยละของแบบสอบถามบางข้อที่ครูไม่ได้ปฏิบัติ เนื่องจากไม่เคยเกิดเหตุการณ์ตามที่ถาม----- 63